Nagasaki-æbletræ

Malus baccata var. mandshurica

Kort fortalt

- *Malus baccata var. mandshurica* – rosenfamilien (Rosaceae); i bonsaihandelen kaldt Nagasaki-æble.
- Vildtvoksende i Nordøstasien – fra Ruslands Fjernøsten over Nordkina og Korea til Japan.
- Løvfældende lille træ med friskgrønne blade.
- Hvide, duftende blomster fra rosa knopper om foråret; små røde frugter om efteråret.
- Ude hele året i fuld sol; meget vinterhårdfør, men skålen beskyttes mod hård frost.
- Frøplanter blomstrer først efter nogle år, og blomster og frugter kan afvige fra moderplanten.
- Frøene skal have 8–12 uger i køleskab, før de sås.

Det kan du se frem til

Med frøene af Nagasaki-æble har du grundlaget for en vinterhårdfør, blomstrende bonsai, som du selv former fra den første spire. Frøene skal først have 8–12 uger i køleskabet, og derefter viser de første kimplanter sig typisk efter nogle uger. Allerede i den første sommer kan du begynde formbeskæringen. De hvide blomster og røde frugter kræver tålmodighed: En frøplante blomstrer først, når den er gammel nok – ofte efter 4–7 år. Indtil da er det stammen og formen, du arbejder med.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Nagasaki-æble er bonsaihandelens navn for *Malus baccata var. mandshurica* – på dansk også kaldet manchurisk prydæble. Det er et lille, løvfældende vildæble i rosenfamilien og en varietet af bæræblet. Det er ikke en japansk havesort, som navnet kunne antyde: Det vokser vildt i blandede skove og skovbryn i Nordøstasien, fra Ruslands Fjernøsten over Nordkina og Korea til det nordlige og centrale Japan. Om foråret åbner rosa knopper sig til hvide, stærkt duftende blomster, og om efteråret dannes små, kirsebærstore frugter, som regel røde, af og til gule. Frugterne sidder ofte på træet længe efter løvfald og lyser på de nøgne grene. Som bonsai blomstrer Nagasaki-æblet rigt, og jo mere forgrenet træet er, desto flere blomster og frugter får det.

Frøplanter kræver dog tålmodighed: De blomstrer først efter nogle år, ofte efter 4–7 år, og da æbler let krydser med hinanden, kan blomster og frugter afvige lidt fra moderplanten.

Formering

Frøene sås bedst fra vinter til forår. De skal have en kold periode for at spire: Læg dem i lunkent vand i nogle timer, og bland dem derefter med let fugtigt sand eller kokos-såmuld i en lukket pose. Stil posen i køleskabet ved ca. 2–5 °C i 8–12 uger – ikke i fryseren. Så derefter frøene ca. 1 cm dybt i fugtig såjord eller kokos-såmuld. Såbakken kan gerne stå køligt, også udendørs. Spiringen sker normalt efter nogle uger; ikke alle frø spirer. Når kimplanterne har

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

fået de første rigtige blade, prikles de ud i enkelte potter med priklejord.

Placering og lys

Nagasaki-æblet vil have fuld sol hele året. I skygge blomstrer det dårligt, og frugterne bliver færre. Kimplanter, der er sået inde, vænnes gradvist til at stå ude og flyttes først ud, når der ikke længere er risiko for nattefrost.

Vanding og næringsstoffer

Vand rigeligt i vækstsæsonen, og hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt – især under blomstringen og mens frugterne udvikler sig. En lidt dybere skål holder bedre på fugten og giver træet kræfter til at blomstre. På varme sommerdage kan bladene overbruses med rent regnvand i stuetemperatur. Om vinteren vandes kun sparsomt. Fra april til september gives flydende bonsai-næring hver 4. uge; organisk langtidsnæring kan også bruges. For meget kvælstof giver kraftige skud på bekostning af blomsterne.

Dyrkningsmedie

Færdig bonsai-jord er et godt valg. Til unge planter passer priklejord med kvartssand. Unge planter omplantes hvert 2. år om foråret, før knopperne bryder.

Beskæring

Vent med at beskære de nye skud, til blomstringen er overstået – ellers fjerner du de kommende frugter. Lad de nye skud vokse, til de er blevet lidt faste, og klip dem derefter tilbage til 2–3 blade. Blomsterne dannes på korte sideskud fra året før – dem skal du lade sidde. Unge planter, der endnu ikke blomstrer, kan beskæres løbende i hele vækstsæsonen. Om efteråret, når bladene er faldet, kan de forveddede grene formes og lange skud fjernes.

Vinteropbevaring

Nagasaki-æblet er hårdført og skal have en kold vinter for at kunne hvile. Lad træet stå ude, også når bladene falder om efteråret – let frost skader ikke. I en skål er rødderne dog langt mere udsatte end i jorden, og når dyrkningsmediet fryser hårdt, kan skålen sprænge. Beskyt derfor skålen i god tid, når der er udsigt til flere døgn med frost eller nattefrost under ca. -5 °C: Grav skålen ned i haven, så kun stamme og krone er over jorden, og dæk jorden med blade – eller stil skålen i tørt sand i en flamingokasse. Du kan også stille træet i et koldt, helst frostfrit udhus eller en garage; når bladene er faldet, behøver det ikke lys. Kimplanter i deres første vinter skal altid stå frostfrit, fx i et uopvarmet rum ved 0–5 °C. Vand sparsomt, så dyrkningsmediet ikke tørrer helt ud, og giv ingen næring. Når knopperne begynder at svulme om foråret, skal træet igen stå lyst, og de nye skud beskyttes mod sen nattefrost.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt såmedie som såjord eller kokos-såmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, er min færdigblandede bonsai-jord et godt grundlag. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.